

<https://www.prahain.cz/>

V pražských divadlech se točí stovky milionů korun. Málo známé detaily odhalují i výroční zprávy

23. 3. 2023 / 12:00

foto: Barbora Novotná, PrahaIN.cz/Divadlo, ilustrační foto

PŘEHLEDY: Vracíme se zpět do světa pražského divadla. Dnes se podíváme, zda přidělené městské dotace ovlivňují, nebo neovlivňují cenu vstupného. Na úvod připomeňme, že v metropoli je deset divadel, u kterých je pražský magistrát zřizovatelem, jsou tedy příspěvkovými organizacemi hlavního města Prahy. Ty získávají téměř spolehlivě každoroční dotaci na činnost. V roce 2023 bylo mezi tato divadla rozděleno skoro 608 milionů korun.

Městská divadla pražská (téměř 109 milionů), **Divadlo na Vinohradech** (104 miliony), **Hudební divadlo v Karlíně** (přes 82 milionů), **Divadlo v Dlouhé** (přes 65 milionů), **Švandovo divadlo na Smíchově** (60 milionů),

Divadlo Minor (téměř 48 milionů), **Divadlo pod Palmovkou** (téměř 47 milionů), **Studio Ypsilon** (přes 35 milionů), **Divadlo Na zábradlí** (přes 34 milionů) a **Divadlo Spejbla a Hurvínka** (téměř 24 milionů).

Kromě toho tu existují divadla soukromá. Ta mohou žádat magistrát o finanční dotaci, ale není jisté, zda ji obdrží. Tady jsou případné dotace o řády nižší. Může se také stát, že i divadlo, které není příspěvkovou organizací hlavního města, dostane vyšší dotaci. V tom případě se ale většinou jedná o příspěvek na několik let činnosti, například na čtyřleté období. Kromě toho mají divadla i příjem ze vstupného a případného sponzoringu.

Co všechno divadla platí?

Divadlo pochopitelně musí v první řadě platit částky spojené s chodem a provozem. Jde o energie a o náklady na vytápění. Tady lze najít úměru, že čím větší divadlo, tím více musí na tyto náklady vynaložit. Na druhou stranu, zpravidla platí, že čím větší divadlo, tím větší je kapacita sálu.

Divadla pochopitelně musí platit mzdy a nasmlouvané odměny. V tomto případě se jedná o vedení divadla, dramaturgy, režiséry, řadu herců, uvaděček a dalších profesí. Tam musíme zahrnout kostýmérky, švadleny, maskéry, kulisáky, osvětlovače, zvukaře, v případě hudebních produkcí se platí i muzikanti, tanečníci a další. A je jedno, zda jsou v divadle zaměstnaní nebo mají uzavřené smlouvy. Opět zde platí úměra, že zpravidla čím větší divadlo, tím je počet vyplácených osob větší. Odměnám v divadelní sféře budeme věnovat následující díl tohoto miniseriálu.

Autorská práva jsou guláš

Třetí velkou výdajovou složkou jsou autorská práva k uváděným hrám. Platí se vesměs přes dvě velké zastupující agentury Dilia a Aura-Pont. Autorská práva náleží autorovi hry, překladateli, v případě hudebního díla i skladateli, autorovi libreta, platí se i autorská práva za notové party. Výše autorských práv není u všech her stejná, je pohyblivá a o její výši se může vyjednávat jako na arabském trhu. Autorská práva k jedné a té samé hře nemusí být stejná ani třeba dva roky po sobě. Může se stát, že autor, o jehož tvorbu poklesl zájem, dočasně sníží výši svých autorských odměn, aby se stal pro divadla přitažlivějším.

Autorská práva se stanovují buď v procentech z čistého příjmu ze vstupného nebo pevnou částkou. Práva se poskytují na určitý počet představení nebo na časově omezenou dobu. Mohou se v případě velkého zájmu o danou hru prodlužovat. Existují však i autorská práva sdružená. V tomto případě mluvíme o velmi populárních hrách, které jsou taháky sezony. Jde většinou o velmi drahá autorská práva, a tak se mohou třeba tři divadla v republice (zpravidla na opačných koncích země) domluvit, že zakoupí například sto představení dané hry dohromady. Mezi sebou si pak tato představení rozdělí podle domluveného klíče.

Nezanedbatelným nákladem divadla je vytvoření scény, kostýmů a rekvizit pro danou hru. Záleží samozřejmě na typu hry. Historické kostýmní hry s velkým obsazením jsou v tomto případě mnohonásobně dražší než třeba civilní hry se současnou tematikou.

Poslední výraznou výdajovou položkou pro divadla je propagace. Tady musíme uvažovat o tisku programů, plakátů nebo pronájmu reklamních ploch.

Divadla ze svého rozpočtu platí ještě obnovu zvukového a světelného parku, zařízení či stavební úpravy. V tomto případě se jedná o velké položky, rozhodně ale nezatěžují rozpočty divadla každoročně.

Dotace na sedadlo

S ohledem na odlišnou velikost různých divadel, početnost jejich souborů a kvantitu repertoáru je tak složité určit, zda se promítne dotace do ceny vstupenek, či nikoliv. Existuje však jeden způsob, který to poměrně spolehlivě ukáže. Říká se mu dotace na sedadlo. Při tomto výpočtu se bere v úvahu kapacita sálu a počet odehraných představení za rok. Celková výše dotace se vydělí získaným násobkem. Výsledkem je finanční částka, kterou, obrazně řečeno, položí Magistrát hlavního města Praha na každé sedadlo při každém představení.

Oslovili jsme proto desítku divadel zřizovaných magistrátem a požádali jsme je, aby nám sdělila ekonomické údaje potřebné k výpočtu dotace na sedadlo. Ani jedno neodpovědělo. S výjimkou Divadla na Vinohradech, které nás odkázalo na jejich výroční zprávu. A tak jsme se museli ponořit do výročních zpráv.

Covid zamíchal kartami

Redakce pracovala s výročními zprávami z roku 2021, protože za loňský rok nemají divadla ještě výroční zprávy k dispozici. Musíme brát v úvahu tím pádem i skutečnost, že divadla byla v této době částečně zasažena proticovidovými restrikcemi.

Pro výpočet dotace na sedadlo jsme použili mírně zjednodušený model, při kterém jsme brali v úvahu pouze představení hraná na vlastní scéně. Nezapočítávali jsme představení hostujících souborů nebo zájezdová představení domovské scény. Koneckonců tento zjednodušený model ovlivňuje výslednou částku ale jen minimálně.

Například [Divadlo na Vinohradech](#) získalo v roce 2021 od zřizovatele dotaci 92,4 milionů korun. Později ve stejném roce ještě získalo divadlo navíc deset milionů korun na snížení dopadů covidové krize. Ty ale nebudeme do výpočtu započítávat. V kalendářním roce 2021 divadlo odehrálo 107 vlastních představení na velkém sále a 18 představení na studiové scéně. Velký sál má kapacitu 621 míst, studiová scéna 60 míst. Vynásobením zjistíme, že šlo celkově při odehraném počtu představení o 67 527 sedadel. Na každé z nich při každém představení položil svými dotacemi magistrát částku 1 368 korun.

Dalším z porovnávaných divadel je [Divadlo Spejbla a Hurvínka](#). To získalo v roce 2021 od zřizovatele dotaci 25,8 milionů korun. V kalendářním roce 2021 divadlo odehrálo 170 představení. Sál má kapacitu 279 míst. Vynásobením zjistíme, že šlo celkově při odehraném počtu představení o 47 430 sedadel. Na každé z nich při každém představení položil svými dotacemi magistrát částku 544 korun.

A porovnáme situaci i v [Městských divadlech pražských](#). Ty získaly v roce 2021 od zřizovatele dotaci 92,3 milionů korun. Divadlo má tři scény – divadlo Rokoko s kapacitou 200 míst, Divadlo Komédie s kapacitou 300 míst a konečně Divadlo ABC s kapacitou 500 míst. V divadle Rokoko bylo odehráno v daném roce 72 představení, v Divadle Komédie 80 představení a v Divadle ABC 108 představení. Vynásobením zjistíme, že šlo celkově při odehraném počtu představení o 92 400 sedadel. Na každé z nich při každém představení položil svými dotacemi magistrát částku 999 korun.

[Hudební divadlo Karlín](#) získalo dotaci 80,7 milionů korun. Odehrálo 54 představení. Kapacita sálu je 921 míst. Dotace na každé sedadlo tak činila 1 623 korun.

Průčelí Divadla na Vinohradech zdobí dvě obrovské sochy andělů - jeden představuje Statečnost, druhý Pravdu. Foto: Petr Kouba, PrahaIN.cz

[Divadlo v Dlouhé](#) získalo dotaci 59 milionů korun. Odehrálo 98 představení. Kapacita sálu je 408 míst. Dotace na každé sedadlo tak činila 1 476 korun.

[Švandovo divadlo na Smíchově](#) získalo dotaci 50,5 milionů korun. Odehrálo 158 představení. Kapacita sálu je 300 míst. Dotace na každé sedadlo tak činila 1 065 korun.

[Divadlo Minor](#) získalo dotaci 47 milionů korun. Odehrálo 205 představení. Kapacita sálů je 80 a 200 míst. Dotace na každé sedadlo tak činila 1 580 korun.

[Studio Ypsilon](#) získalo dotaci 39,3 milionů korun. Odehrálo 73 představení. Kapacita sálu je 300 míst. Dotace na každé sedadlo tak činila 1 794 korun.

[Divadlo Na zábradlí](#) získalo dotaci 26,7 milionů korun. Odehrálo 104 představení. Kapacita sálu je 159 míst. Dotace na každé sedadlo tak činila 1 614 korun.

Výroční zpráva Divadlo pod Palmovkou není volně ke stažení.

V souvislosti s rokem 2021 musíme ale objektivně zmínit, že situaci zhoršovala koronavirová nákaza. Dotace na jedno sedadlo ze strany magistrátu vzhledem k menšímu počtu odehraných představení byla v porovnání s ostatními roky zhruba o třetinu vyšší.

Ceny vstupenek

Zjistili jsme tedy, jakými částkami dotuje město každé sedadlo v deseti magistrátem zřizovaných divadlech. Teď si ukážeme, za jakou cenu tato divadla nabízejí vstupenky na svá večerní představení. Vycházíme z cenových relací uváděných na webových stránkách divadel. Nebereme v úvahu žádné akční ceny a slevy a ani ceny u speciálních představení.

Nejprve se zaměříme na divadla činoherní: Divadlo na Vinohradech: nejdražší vstupenky u jeviště stojí 580 korun, další vyjdou na 540 korun. Dál jsou vstupenky odstupňované, až po ty za 190 korun na bidýlku na druhém balkoně. Cena vstupenky v Městských divadlech pražských se pohybuje od 250 do 590 korun. Divadlo v Dlouhé nabízí podle míst v sále tři kategorie vstupenek od 190 do 420 korun. Švandovo divadlo na Smíchově nabízí lístky od 350 do 520 korun. O něco levnější je Divadlo Na zábradlí, tady nakoupíte vstupenky ve finančním rozmezí od 250 do 450 korun. Divadlo pod Palmovkou prodává vstupenky od 250 do 350 korun, na dvě představení jsou lístky zhruba o sto korun dražší. Návštěva Studio Ypsilon vám vytáhne z peněženky od 310 do 460 korun.

Jaké ceny jsou v divadlech zaměřených na dětské publikum? Divadlo Spejbla a Hurvínka nabízí vstupenky od 180 do 250 korun. Divadlo Minor nabízí vstupenky v cenové relaci kolem 250 korun. A zbývá nám muzikálová scéna. V Hudebním divadle Karlín si musíte připlatit. V přízemí vás vstupenky vyjdou od 790 do 1290 korun, na balkony stojí nejlevnější 590 korun.

Ty, kteří se o dotace neopírají

A pro srovnání cen vstupenek se nyní podíváme na divadla, která pobírají jen minimální dotace, nebo se obejdou dokonce zcela bez nich.

Činoherní divadla: Dejvické divadlo prodává vstupenky od 370 do 560 korun. **Divadlo Na Jezerce má čtyři různé kategorie představení. Vstupenky**

stojí od 450 do 640 korun. Divadlo Jára Cimrmana odstupňovalo ceny svých vstupenek od 370 do 1000 korun. Studio DVA na Václavském náměstí nabízí pár nejdražších vstupenek za 1600 korun, jinak se ceny pohybují v relaci od 379 do 999 korun.

A jak je drahá konkurence v muzikálovém divadelnictví? Divadlo Lucie Bílé kombinuje muzikály s činohrou. Vstupenky pořídíte do 390 do 1 090 korun. Divadlo Hybernia nabízí lístky na muzikálová představení od 390 do 1 490 korun. Holešovická Rock Opera má tři cenové hladiny od 390 do 990 korun.

Z porovnání cen vyplývá, že u činoherního divadla je u některých dotovaných divadelních scén patrná nižší cena vstupenek. Vzhledem ale k výši dotace není rozdíl tak výrazný. V kategorii muzikálového divadla dokonce mezi dotovanými a nedotovanými kulturními zařízeními ani žádný rozdíl v cenách vstupenek nenajdeme. Ba právě naopak. Ty nedotované scény dokonce nabízejí levnější lístky než Hudební divadlo v Karlíně.

<https://www.prahain.cz/>